

Степа Петрова

Критика върху разказа „Младото даскалче“

Разказът „Младото даскалче“ отъ Руйко Г. Стойловъ е едно художествено произведение въ действителенъ смисълъ на думата. Основната задача, която авторътъ си е поставилъ за целъ, е разрешена отъ него съ замахъ на писателъ отъ голъма величина. Г-нъ Стойловъ е тръгналъ по пътя на ония български писатели, като Елинъ-Пелинъ, Влайковъ, Вазовъ и др. като съ подобни картини ни дава една малка частица отъ оня животъ, който съществуваше непосредствено следъ освобождението.

Познавамъ господинъ Стойловъ, като публицистъ, съ неговия ясенъ и убедителенъ езикъ, чистота на изрече, високъ стилъ, същото това виждамъ и въ разказа му „Младото даскалче“, който разказъ се чете съ наслада като увлича и вживява четеща въ оня миръ на героитъ, които съ по нѣколко думи съ обрисувани, за да ни се видятъ живи и близки.

Въ разказа си автора рисува събития, които съ станали въ една епоха не много отдалечена отъ сегашното време, но забележително добре се е вживялъ въ

живота на селянитъ въ тоя край и време. Разказа на Р. Г. Стойловъ се явява откровение за българската литература и по сюжетъ и по значителностъ въ обществено отношение, и по художествени качества, и, главно по своята широта, като една поразително върна картина на нашия животъ въ оная отдалечена епоха която ни се рисува.

Въ техническо отношение, обаче, автора има още да догонва голъмитъ майстори, защото все още не е направилъ нужното разграничение между разказа на писателя разказвачъ и думитъ на изваденитъ герои. Героитъ отъ съответна срѣда трѣбва да говорятъ на своя езикъ, а това още не е постигнато въ разказа, направено е само опитъ въ това направление.

Колкото се отнася до езика и стила въ разказа „Младото даскалче“ Руйко Стойловъ е чудесенъ, той е истински познавачъ на родния български езикъ.

Пожелаваме на г-нъ Стойловъ да работи още повече съ постоянство и му желаемъ за въ бъдеще успѣхъ.

Дим. Стояновъ

ИЗЛОЖБИ И КНИГИ

Последната изложба на Ат. Миховъ е ценно указание за дългия пътъ, изминатъ отъ художника въ стремежа му да постигне едно мадро отношение къмъ свѣта и изразнитъ срѣдства.

И въ нея, както и въ миналитъ си изложби, Миховъ остава върненъ на своя натюрелъ и на задачата да пресъздаде въ широки табла българската природа съ всичката ѝ сурова стихия експресивностъ и вътрешно богатство откъмъ нюанси.

Творецъ, обдаренъ съ богати възможности и здраво чувство на българинъ отъ една страна и останалъ незасегнатъ отъ влиянието на модернизма отъ друга — Миховъ изпитва пантеистично преклонение предъ великолепието на родната земя. Неговитъ пейзажи съ дълбоки и искрени откровения за зрителя. Тѣ трогватъ съ топлотата си. Ободряватъ ни съ свежестта на атмосферата, въ която съ окжпани.

Можемъ смѣло да твърдимъ че последната изложба на Ат. Миховъ съчетава въ себе си най-ценното, създадено въ областта на пейзажа у насъ презъ последнитъ години.

2. *Нови хора* — кооперативна драма отъ Б. Знеполски.

Писателътъ, който ще иска да обхване прелома, настѣпилъ въ бита и психиката на нашето село презъ последнитъ десетилѣтия, ще трѣбва да спре вниманието си върху селското кооперативно движение. Последното ще му разкрие много характерни черти отъ облика на следвоенното село.

Тази истина, изглежда, е проумялъ Б. Знеполски, който пресъздава въ своята кооперативна драма единъ характеренъ моментъ отъ съвременната селска действителностъ. Именно: мощното културно и стопанско възмогване на селото, резултатъ на упоритата деятелностъ на селската младежъ, намѣриха, най-после, своя истински пътъ въ живота — пътя на общественото служене.

Изтълкувана въ този смисълъ, именно, като указание за пробудената жажда у младитъ селяни за работа на общественото поприще, както и за из-

буяването на единъ новъ, младъ, жизнерадостенъ свѣтъ на село, който дава решителенъ отпоръ на стария, синонимъ на застоялостъ, себичностъ, безличие и безидейностъ „Нови хора“ се затвърдява, като драма съ извънредно жива, актуелна тематика. Обстоятелство, което съвсемъ не пречи обаче, да разкрива по-дълбоки общочовѣшки конфликти: вѣчната борба между свѣтлото и тъмното въ живота, сблъскването на жаждата за безкористна служба на малкия братъ съ разрушителнитъ сили на егоизма завистта и злобата.

Героятъ на драмата е младия висшистъ Асенъ. Единъ характеренъ общественъ водачъ въ съвременното село. Безкористенъ идеалистъ, Асенъ желае да докаже на дѣло любовта си къмъ народа, на които иска да осигури по свѣтли дни по пътя на взаимопомощта и обществената солидарностъ. Срещу него се възправя, обаче, като нравственъ антиподъ, полуинтелигента Горанъ — човѣкъ роденъ и отрасълъ на село, при земята, но подъ влияние на неразбрана правилно градска култура и алчностъ за леко забогатяване, престаналъ да я цени или ценящъ я до толкова до колкото ще може да я направи предметъ на спекулации.

Тѣзи два противоположни миогледа се сблъскватъ, произлиза конфликтътъ въ драмата.

Кой ще победи?

Отговоръ на този въпросъ намираме въ развързката на драмата, която разкрива тържеството на доброто надъ злото, на положителнитъ творчески сили надъ разрушителната стихия на егоизма, на градивното начало надъ сухия, жестокъ и сковаващъ консерватизъмъ.

Прочие, подържайки мнението, че книги, като драмата на Б. Знеполски, които излъчватъ свѣтълъ оптимизъмъ, които целятъ да наложатъ тържеството на вдъхновеното труженичество надъ безидейността и грубия материализъмъ, трѣбва да бждатъ смѣло изтъквани, ние препорѣчваме „Нови хора“ на всички читатели които работятъ въ театралнитъ трупи къмъ читалища, кооперации и въздържателни д-ва.

ИНСТИТУТЪ
ЛИТЕРАТУРА